Webinaari poliittisten mainosten palveluntarjoajille

5.11.2026

Artur von Bonsdorff ja Aino Lehto

Poliittisen mainonnan asetus ja sen valvonta

Aino Lehto

Johtava lainsäädäntöasiantuntija

Tämän esityksen jälkeen tiedät

- mistä sääntelyssä on kyse
- milloin viesti on poliittista mainontaa
- mitä sääntely tarkoittaa palveluntarjoajille
- miten velvoitteiden noudattamista valvotaan
- mistä saa neuvontaa

Sääntelyn tarkoitus

Avoimuus

Yleisön pitää voida tunnistaa poliittinen mainos ja ymmärtää, kenen puolesta sitä esitetään

Yhteiset pelisäännöt

Yhdenmukaiset säännöt poliittisen mainonnan ja siihen liittyvien palvelujen tarjoamiselle EU:ssa

Perusoikeudet

Erityisesti yksityisyyden ja henkilötietojen suojan turvaaminen poliittisessa verkkomainonnassa

Vapaiden vaalien ja demokratian suojaaminen

Poliittinen mainonta on edelleen sallittua!

Sääntelykokonaisuus ja ohjeet

Poliittisen mainonnan asetus

Poliittista mainontaa koskevat velvoitteet

Laki asetuksen noudattamisen valvonnan järjestämisestä

Toimivaltaiset viranomaiset, toimivaltuudet ja seuraamukset

Komission täytäntöönpanoasetukset

Tarkemmat muodot, mallit ja tekniset ratkaisut

Komission ja toimivaltaisten viranomaisten ohjeet

Tuki sääntelyn soveltamiseen

Poliittisen mainonnan määritelmä

Viestin laadinta, sijoittelu, edistäminen, julkaiseminen, näyttäminen tai levittäminen millä tahansa välineellä

Korvausta vastaan, sisäisen toiminnan kautta tai osana poliittista mainoskampanjaa, kun kyseessä joko **A tai B**

A) Poliittisen toimijan viesti

Poliittisen toimijan itse toteuttama tai hänen edukseen tai puolestaan toteutettu viesti

- ei kuitenkaan puhtaasti yksityinen tai puhtaasti kaupallinen viesti

B) Vaikuttamaan suunniteltu viesti

Viesti on omiaan ja suunniteltu vaikuttamaan vaalien tai kansanäänestyksen tulokseen, äänestyskäyttäytymiseen taikka lainsäädäntö- tai sääntelyprosessiin

Määritelmän ulkopuolelle jäävät

- Virallinen vaalitiedotus ja muu viranomaisen virallinen yleisöviestintä
- Poliittiset mielipiteet ja muu toimituksellinen sisältö, joka kuuluu toimituksellisen vastuun piiriin
- Yksityishenkilöinä ilmaistut poliittiset mielipiteet

Poliittisen mainonnan **palvelun** ja **palveluntarjoajan** määritelmät

- Poliittisen mainonnan ***palvelulla*** tarkoitetaan palvelua, joka koostuu poliittisesta mainonnasta
  - lukuun ottamatta verkossa toimivaa välityspalvelua, jota tarjotaan vastikkeetta tietyn viestin laatimisesta, sijoittelusta, edistämisestä, julkaisemisesta, näyttämisestä tai levittämisestä.

- Poliittisen mainonnan ***palvelun tarjoajalla*** tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka tarjoaa poliittisen mainonnan palveluja
  - lukuun ottamatta puhtaasti oheispalveluja

Ei poliittisen mainonnan palvelun tarjoamista: Puhdas oheispalvelu

- Oheispalvelut ovat palveluja, joita tarjotaan poliittisen mainonnan **ohella ja jotka täydentävät sitä**, mutta joilla *ei ole suoraa vaikutusta sen sisältöön tai esittämiseen eikä suoraa määräysvaltaa sen laatimiseen, sijoitteluun, edistämiseen, julkaisemiseen, näyttämiseen tai levittämiseen*
    - esim. kuljetukset, rahoitus ja investointi, osto, myynti, ateriapalvelut, markkinointi, tietokonepalvelut, siivous, huolto, postipalvelut, painopalvelut tai graafinen, ääni- tai kuvasuunnittelu

Ei poliittisen mainonnan palvelun tarjoamista: Sisäinen toiminta

- ”Sisäisen toiminnan” kautta toteutettava poliittinen mainonta koskee tilanteita, joissa **ei tarjota palvelua**
  - esim. kun puolueet, yritykset tai järjestöt laativat, sijoittelevat, edistävät, julkaisevat, näyttävät tai levittävät viestejä **omia resurssejaan** (esim. työntekijöitä tai jäseniä) **käyttäen**
  - poliittista mainontaa toteutetaan *omatoimisesti* ilman ulkoista palveluntarjoajaa

Asetuksen keskeiset velvoitteet ja palveluketjun eri roolit

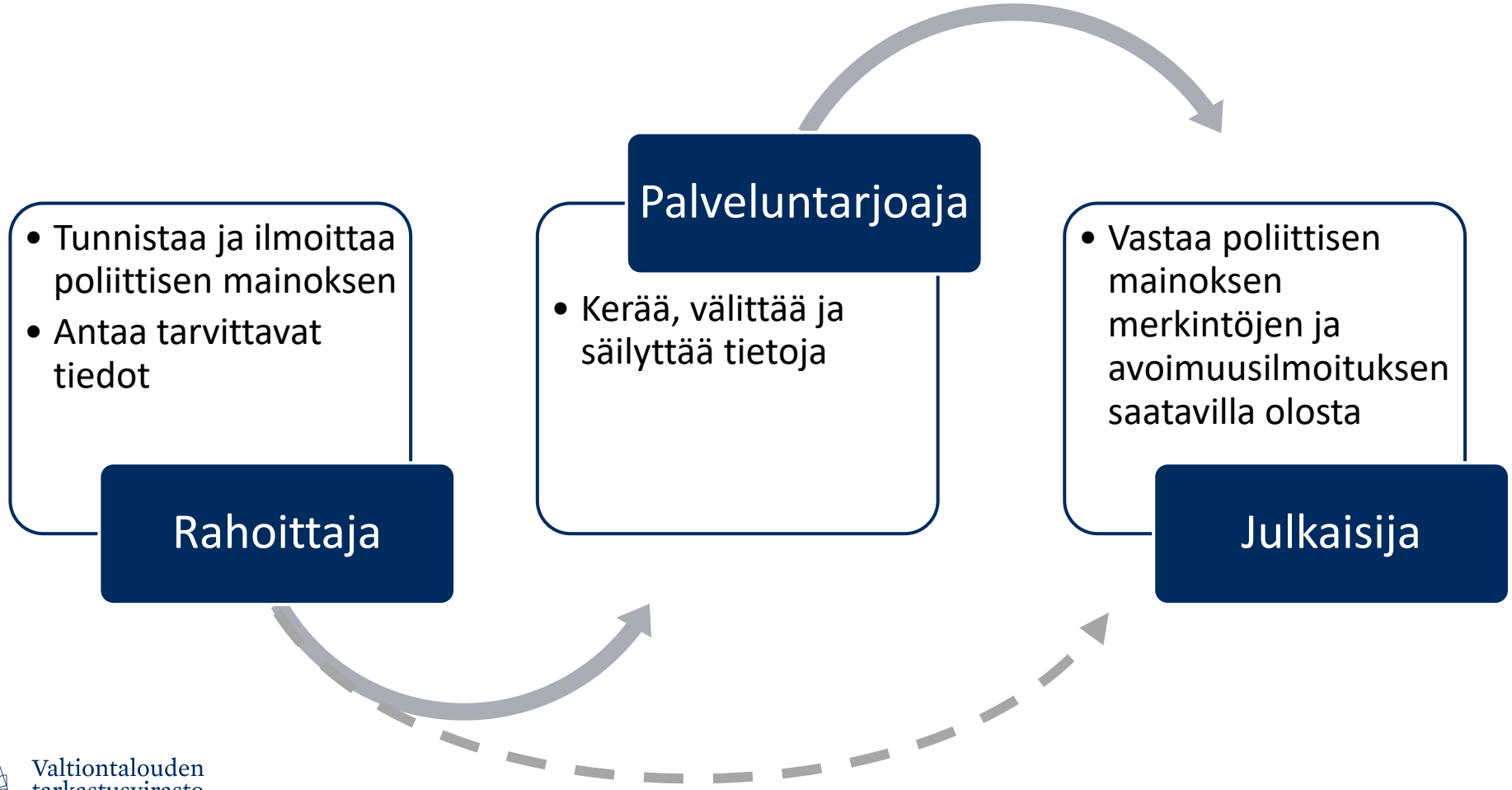

Rahoittajat ja näiden keskeiset velvoitteet

Rahoittaja

- se, jonka toimeksiannosta tai puolesta poliittinen mainos toteutetaan
- esim. poliittinen toimija, yhdistys, yritys tai muu taho

Rahoittajan vastuulla on

- **ilmoittaa** palveluntarjoajalle, että pyytää poliittisen mainonnan palvelua, ja liitynnästään EU-alueeseen
- **toimittaa** palveluntarjoajalle mainoksen merkitsemisen ja avoimuusilmoituksen kannalta tarvittavat tiedot
- **korjata** virheelliset tiedot viivytyksettä – rahoittaja vastaa antamiensa tietojen paikkansapitävyydestä
- **toimittaa** tarvittavat tiedot julkaisijalle, jos välissä ei ole palveluntarjoajaa

Palveluntarjoajat ja näiden keskeiset velvoitteet

Palveluntarjoaja

- se, joka tarjoaa poliittisen mainonnan palvelua
- esim. mainos- ja viestintätoimistot

Palveluntarjoajan vastuulla on mm.

- **huomioida** asetuksen velvoitteet sopimusjärjestelyissä
- **selvittää** tarvittavat tiedot rahoittajalta
- **säilyttää** tarjottua poliittisen mainonnan palvelua koskevat tiedot
- **toimittaa** tarvittavat tiedot julkaisijalle
- **nimetä** yhteystaho viranomaisyhteydenpitoon sekä pyynnöstä toimittaa tietoja viranomaisille ja muille kiinnostuneille tahoille

Julkaisijat ja näiden keskeiset velvoitteet

Julkaisija

- se poliittisen mainonnan palveluntarjoajaa, joka julkaisee, näyttää tai levittää poliittista mainontaa
- esim. mediatalot ja ulkomainosyhtiöt.

Kaikkia palveluntarjoajia koskevien velvoitteiden lisäksi julkaisijan vastuulla on mm.

- **varmistaa,** että jokaisen poliittisen mainoksen yhteydessä on poliittisen mainoksen merkinnät ja avoimuustiedot
- **säilyttää** avoimuusilmoitukset
- **asettaa** verkkomainokset ja niiden avoimuusilmoitukset saataville eurooppalaiseen rekisteriin
- **liittää** toimintakertomukseensa poliittisen mainonnan palveluja koskevat tiedot (määräaikaisraportointi)
- **tarjota** mekanismi asetuksen vastaisten mainosten ilmoittamiseen ja käsitellä saamansa ilmoitukset

Huojennuksia mikro- ja pk-yrityksille

Kaikkia palveluntarjoajia koskevia huojennuksia

- Tietojen säilyttämisvelvollisuuteen
- Tietojen toimittamista kansallisille toimivaltaisille viranomaisille koskeviin määräaikoihin

Julkaisijoita koskevia huojennuksia:

- Avoimuusilmoitusten säilyttämisvelvollisuuteen
- Poliittisen mainonnan palveluja koskevien tietojen määräaikaisraportointiin
- Mahdollisesti vaatimustenvastaisia poliittisia mainoksia koskevien ilmoitusten käsittelyyn

Mitä uusi sääntely tarkoittaa poliittisen mainonnan palveluntarjoajille?

Artur von Bonsdorff

Johtava asiantuntija

Poliittisen mainonnan palveluntarjoajat

Kuka on palveluntarjoaja?

- Luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka tarjoaa poliittisen mainonnan palveluja, lukuun ottamatta puhtaasti oheispalveluja.
- Poliittisen mainonnan palvelulla tarkoitetaan palvelua, joka koostuu poliittisesta mainonnasta.
  - Palvelulla tarkoitetaan taloudellista toimintaa, josta tavallisesti maksetaan korvaus. Korvaus voi olla myös luontoisetuus.
  - Poliittisen mainonnan palvelu on esimerkiksi poliittisen mainoksen laatiminen, sijoittelu, edistäminen, julkaiseminen, näyttäminen ja levittäminen korvausta vastaan.
- Esimerkkejä poliittisten mainosten palveluntarjoajista:
  - Mainonnan laatiminen: mainos- ja viestintätoimistot, poliittiset konsultit, copywriterit.
  - Mainonnan julkaiseminen: sanomalehdet, radio- ja tv-yhtiöt, ulkomainosyhtiöt, verkkoalustat, vaikuttajat.
  - Mainonnan näyttäminen tai levittäminen: mainosteknologian tarjoajat, datanvälittäjät.

Esimerkki poliittisen mainonnan palveluketjusta

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Poliittisen mainonnan palvelu ja puhtaat oheispalvelut

Ratkaisevaa on palvelun todellinen sisältö – ei palvelun nimi tai toimijan pääasiallinen toimiala.

Poliittisen mainonnan palvelut

- Poliittisen mainonnan palvelu: esim. poliittisen mainoksen laatiminen, sijoittelu, edistäminen, julkaiseminen, näyttäminen ja levittäminen korvausta vastaan.
- Esimerkkejä:
  - Mainostoimisto tuottaa kampanjamateriaalit puolueelle.
  - Viestintäkonsultti suunnittelee edunvalvontajärjestölle vaaliteemoja koskevan mainoskampanjan.
  - Sanomalehti julkaisee ehdokkaan vaalimainoksen lehdessään.

Puhtaat oheispalvelut

- Oheispalvelut ovat palveluja, joita tarjotaan poliittisen mainonnan ohella ja jotka täydentävät sitä, mutta joilla ei ole suoraa vaikutusta mainosviestin sisältöön tai esittämiseen.
  - eikä suoraa määräysvaltaa esim. mainoksen laatimiseen, julkaisemiseen tai levittämiseen.
- Esimerkkejä todennäköisistä oheispalveluista:
  - Kuljetusyritys tarjoaa ajoneuvoja ja logistiikkaa kampanjamateriaalien jakeluun.
  - Valokuvaaja ottaa ehdokkaan kampanjakuvia vaikuttamatta kampanjan sisältöön.
  - Tulostus- ja kopiointipalvelut, joissa ei vaikuteta tulostettavan tai kopioitavan aineiston sisältöön.

Palveluntarjoajien yleiset velvoitteet (1/2)

- **Poliittisen mainonnan palvelujen tarjoaminen EU:ssa**
  - syrjimättömyys - Poliittisen mainonnan palvelujen rajat ylittävään tarjoamiseen sisämarkkinoilla sovelletaan syrjimättömyyden periaatetta.
  - kolmansien maiden rahoittajia koskeva kielto - vaaleja tai kansanäänestystä edeltävien kolmen kuukauden aikana poliittisen mainonnan palveluja ei saa tarjota kolmansien maiden rahoittajille.
- **Sopimusjärjestelyt**
  - poliittisen mainonnan palvelujen tarjoajien on varmistettava, että poliittisen mainonnan palvelun tarjoamiseksi tehdyissä sopimusjärjestelyissä mahdollistetaan asetuksen asiaankuuluvien säännösten noudattaminen.
  - Säännöksellä tuetaan tarvittavien tietojen kulkemista kaikkialle poliittisen mainonnan palveluketjussa (esim. kuka toimittaa merkintöihin ja avoimuusilmoituksen tiedot mainoksen julkaisijalle).
- **Poliittisen mainonnan palvelujen yksilöinti**
  - Palveluntarjoajien on varmistettava, että mainosten rahoittajat antavat ilmoituksen palvelun poliittisesta luonteesta ja siitä, että niille saa asetuksen säädettyjen kriteerien perusteella tarjota poliittisia mainospalveluja.

Palveluntarjoajien yleiset velvoitteet (2/2)

Tietojen säilyttäminen

- Palveluntarjoajan on muun muassa säilytettävä seuraavat tiedot, joita ne keräävät tarjotessaan palvelujaan:
    - mainos tai kampanja, johon palvelu liittyy
    - tarjotut yksilöidyt palvelut
    - laskutetut rahamäärät ja muiden saatujen etujen arvo
    - varojen julkinen tai yksityinen alkuperä sekä alkuperä EU:sta tai sen ulkopuolelta
    - rahoittajan tiedot
    - mahdollinen vaali-, kansanäänestys- tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessiyhteys.

Tietojen toimittaminen poliittisen mainonnan julkaisijalle

- Palveluntarjoajien on toimitettava keräämänsä tiedot poliittisen mainonnan julkaisijoille, jotta nämä voivat noudattaa asetuksen mukaisia velvoitteitaan.
- Tämä tehtävä voidaan antaa rahoittajalle tai rahoittajan puolesta toimivalle palveluntarjoajalle.

Muut velvoitteet

- Tietojen toimittaminen kansallisille toimivaltaisille viranomaisille (esim. selvityspyyntöön vastaaminen valvonta-asiassa)
- Tietojen toimittaminen muille asiasta kiinnostuneille tahoille (esim. toimittajan tietopyyntö)
- Laillisen edustajan rekisteröinti (jos palveluntarjoajalla ei ole toimipaikkaa EU:ssa)

Palveluntarjoajat ja julkaisijat

Julkaisija: poliittisen mainonnan palvelujentarjoaja, joka julkaisee, näyttää tai levittää poliittista mainontaa minkä tahansa välineen kautta.

Kaikkien palveluntarjoajien yleiset velvoitteet

Muun muassa:

- Poliittisen mainonnan tunnistaminen ja sopimusjärjestelyt
- Tietojen kerääminen ja säilyttäminen
- Tarvittavien tietojen välittäminen julkaisijoille

+

Julkaisijan erityisvelvoitteet

- Mainoksen merkinnät ja avoimuusilmoitus
- Muut soveltuvat rekisteri-, raportointi- ja ilmoitusmekanismivelvoitteet

Kaikki julkaisijat ovat palveluntarjoajia – kaikki palveluntarjoajat eivät ole julkaisijoita.

Merkintä- ja avoimuusvelvoitteet

- Kun poliittinen mainos julkaistaan, näytetään tai levitetään korvausta vastaan, on mainoksen täyttävä asetuksen merkintä- ja avoimuusvaatimukset.
- Mainoksen **julkaisija** vastaa poliittisen mainoksen merkinnöistä ja avoimuusilmoituksesta. Tiedot toimittaa julkaisijalle joko rahoittaja itse tai palveluntarjoaja rahoittajan puolesta.

Poliittisen mainoksen merkinnät

Mainoksessa on muun muassa oltava:

- Maininta, että kyseessä on POLIITTINEN MAINOS
- tieto mainoksen rahoittajasta
- tarvittaessa maininta siitä, mihin vaaliin tai lainsäädäntöprosessiin mainos liittyy
- Tieto siitä, mistä avoimuusilmoitus on helposti saatavilla (esim. QR-koodi/linkki).

Poliittisen mainoksen avoimuusilmoitus

Avoimuusilmoituksessa on muun muassa oltava:

- Tarkemmat tiedot mainoksen rahoittajasta
- mainoksen maksajan tiedot, jos se on eri taho kuin rahoittaja
- ajanjakso, jolloin poliittinen mainos julkaistaan, näytetään tai sitä levitetään
- mainoksesta maksetut rahamäärät ja rahoituksen alkuperä
- vaalit, kansanäänestys tai lainsäädäntö- tai sääntelyprosessi, johon mainos mahdollisesti liittyy, sekä tarvittaessa linkit lisätietoihin.

Esimerkkejä poliittisen mainonnan palveluketjusta

Miten voin palveluntarjoajana tietää, että kyse on poliittisesta mainonnasta?

- Jos rahoittajana (asiakkaana) on **poliittinen toimija** -> lähtökohtaisesti aina poliittinen mainos.
- Jos rahoittajana (asiakkaana) **ei-poliittinen toimija** -> kyseessä voi olla poliittinen mainos, jos mainosviestillä poliittinen vaikuttamistarkoitus.
- Rahoittajan velvollisuutena on kertoa palveluntarjoajalle, että kyse on poliittisesta mainonnasta.
  - Mikäli rahoittaja ilmoittaa mainoksen julkaisijalle, että kyseessä on poliittinen mainos, mainos tulee käsitellä poliittisena mainoksena.
- Palveluntarjoajan velvollisuutena on varmistaa, onko kyseessä poliittinen mainos.
  - Jos palveluntarjoaja haluaa varmistua siitä, onko kyseessä poliittinen mainos, asia kannattaa varmistaa rahoittajalta.
  - Asetuksessa ei kuitenkaan velvoiteta poliittisen mainonnan palvelujen tarjoajia valvomaan rahoittajien ilmoittamien tietojen totuudenmukaisuutta.

Mainosmateriaalien painaminen palveluna

- **Valmiin aineiston pelkkä painaminen tai tulostaminen on lähtökohtaisesti puhdas oheispalvelu.**
- Jos palvelu ulottuu pelkän valmiin aineiston painamista pidemmälle, kyse voi kuitenkin olla poliittisen mainonnan palvelusta.
- **Kyse voi olla poliittisen mainonnan palvelusta** esimerkiksi silloin, kun palveluntarjoaja osallistuu aineiston sisällön suunnitteluun, kohdeyleisön valintaan tai mainonnan tavoittavuuden optimointiin.
  - Tällöin palveluun olisi sovellettava asiaankuuluvia poliittisen mainonnan palveluntarjoajan velvoitteita.
  - Palvelutarjoajaan voi kohdistua myös julkaisijan velvoitteet, jos se edellä mainittujen lisäksi julkaisee, näyttää tai levittää mainosta korvausta vastaan.

Jakelupalvelua tarjoava yritys jakaa ehdokkaan vaalimainoksia

Pelkkä tavanomainen jakelu ei lähtökohtaisesti tee yrityksestä poliittisen mainonnan palveluntarjoajaa tai julkaisijaa.

- **Valmiin materiaalin jakaminen kotitalouksiin** osana tavanomaista posti- tai jakelupalvelua on lähtökohtaisesti puhdas oheispalvelu.
  - Yritykselle ei tällöin synny julkaisijan merkintä- ja avoimuusvelvoitteita.
- **Pelkkää jakelua laajempi mainontapalvelu on todennäköisesti poliittisen mainonnan palvelu**:
  - esimerkiksi kohdeyleisön valinta, strateginen segmentointi tai tavoittavuuden optimointi.
- Ratkaisevaa on palvelun tosiasiallinen sisältö ja yrityksen rooli.

Poliittisen mainonnan valvonta

Toimivaltaiset viranomaiset ja valvonta

- **Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV)**
  - pääasiallinen valvoja
  - kansallinen yhteyspiste
- **Tietosuojavaltuutettu (TSV)**
  - valvonta kohdentamisen osalta
- **Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)**
  - koordinointitehtävä välityspalvelujen tarjoajien osalta

- Ohjaus ja neuvonta
- Valitusten vastaanottaminen
- Tiedonsaanti-, tiedonvaihto- ja tarkastusoikeus
- Valvontapäätös
  - tehosteena uhkasakko
- Palveluntarjoajien seuraamusmaksu
- Julkinen varoitus

Mistä saa neuvontaa

- https://www.vaalirahoitusvalvonta.fi
  - -> Poliittinen mainonta.
    Verkkosivuilla mm. UKK-sivu.
- neuvonnan s-posti:

  poliittinenmainonta@vtv.fi
- neuvontapuhelin (arkisin klo 10–14)

  09 432 5896

Kiitos! Tack!

- X
- Bluesky
- LinkedIn
- Instagram (Avoimuusrekisteri)

VTV.fi